

Kod przedmiotu I2-01**Nazwa przedmiotu**

Instrument główny

Kierunek

Instrumentalistyka

Zakres

Viola da gamba – profil solistyczny

Typ studiów

2-letnie studia stacjonarne/niestacjonarne II stopnia

Wymagania wstępne

- pozytywnie zdany egzamin wstępny na studia II stopnia: viola da gamba, profil solistyczny

Wymagania końcowe

- Publiczne wykonanie 2 recitali dyplomowych
- Napisanie i obrona pracy dyplomowej

Cele kształcenia

- Przekazanie pokaźnego zasobu wiedzy w oparciu o źródła historyczne oraz zaawansowanych umiejętności warsztatowych i artystycznych na bazie doświadczeń pedagoga
- Osiągnięcie przez studenta umiejętności wdrażania w proces edukacyjny wiedzy traktatowej i spożytkowania jej w konkretnych realizacjach artystycznych
- Osiągnięcie przez studenta umiejętności swobodnego i twórczego posługiwania się środkami przekazu artystycznego poprzez kreację dojrzałych koncepcji artystycznych wykorzystujących różnorodne środki ekspresji artystycznej
- Osiągnięcie przez studenta wysokiego poziomu warsztatu instrumentalnego
- Pełne zrozumienie przez studenta właściwego idiomu violi da gamba, jako instrumentu wielofunkcyjnego, w zakresie jego istoty harmoniczno-polifonicznej (w odróżnieniu od wiolonczeli) oraz szczególnej czułości w kształtowaniu dźwięku i rezonansu
- Osiągnięcie przez studenta elastyczności i gotowości do zmian w zakresie różnych wielkości oraz strojów viol da gamba (typu lyra way czy lyra fashion)
- Obok bieglej gry na violi basowej, nauczanie studenta swobodnej gry consortowej na violi sopranowej i tenorowej, z możliwością gry solowych utworów na sopran (lub pardessus) oraz na violone (małym lub dużym) przy odpowiedniej intensyfikacji w ćwiczeniu

- Zrozumienie przez studenta właściwych uwarunkowań historyczno-społecznych muzyki dawnej oraz w konsekwencji jej roli, form, zwyczajów i klimatu, próba transponowania tych elementów na czasy współczesne
- Wspieranie studenta w dążeniu do intensywnego rozwoju w zasadniczej specjalizacji, a także umożliwienie specjalizowania się w dyscyplinach wymagających dalszych studiów (m.in. możliwe większe zainteresowanie pewnymi pobocznymi instrumentami, jak kontrabas wiedeński, baryton, lirone itp.)
- Przygotowanie studenta do podjęcia kształcenia w szkole doktorskiej, również o charakterze interdyscyplinarnym

Treści programowe

Nauczanie obejmuje praktyki związane z poszczególnymi epokami:

- Praktyka renesansowa
- Praktyka barokowa
- Praktyka klasyczna
- Praktyka w muzyce XX-wiecznej i współczesnej

Zaleca się również sięganie do tematyki dodatkowej np. gra na fidel, barytonie, lirone, kontrabasie klasycznym, głównie wiedeńskim, arpeggione itp.

Specjalizacja w zakresie pewnych przestrzeni rozległej problematyki violi da gamba, na którą może ukierunkować pedagog, ale która może też wynikać z decyzji adepta i być pod nadzorem pedagoga, powinna być wzięta pod uwagę w programie drugiego recitalu dyplomowego pomysłu kandydata. Obok własnych propozycji student powinien poznać najbardziej reprezentatywne i wymagające utwory podane poniżej - patrz: literatura podstawowa (w każdym punkcie przynajmniej 1 utwór do wyboru, jeśli inaczej, to zaznaczone; przy nazwie formy muzycznej zaznacza się rok i semestr, w którym należy utwór(ory) przerobić i wykonać na egzaminie).

Student na drugi z egzaminów dyplomowych (II/4) jest zobowiązany przygotować program koncertu własnego pomysłu. Może to być program zarówno przekrojowy, jak i o określonym interesującym temacie. W tym 2 przypadku tematyka może dotyczyć np. okresu historycznego, narodowości, rodzaju obsady, charakteru utworów itp. Szczególnie mile będą widziane koneksje między tą tematyką a tematem pracy dyplomowej.

Na zajęciach studiów II stopnia powinno się przerabiać znacznie szerszy repertuar niż ten, który zgłasza się do egzaminów. Należy wtedy wybrać w pierwszym rzędzie większą liczbę utworów w ramach poszczególnych punktów ukazanych wyżej, w dalszej kolejności korzystać z załącznika „Problematyka przedmiotu viola da gamba”, dobierając utwory zarówno według uznania pedagoga, jak i według życzeń studenta. Częstotliwość zmian utworów będzie uzależniona od talentu i predyspozycji adepta, u najzdolniejszych i najbardziej pracowitych studentów można zmieniać utwory nawet co tydzień. Jakkolwiek wskazana jest duża elastyczność w realizacji programu, to jednak stałe wymagania egzaminacyjne dotyczące programu, formy i zakresu prezentacji są niezmiennie, a pozycje

podane w programie studiów, koncentrujące się wokół wymienionych tu punktów stanowią niezbędne minimum programowe dla każdego studenta. W sytuacji rozszerzania programu, realizacji tego minimum, a zwłaszcza utworom egzaminacyjnym należy poświęcić proporcjonalnie większą ilość lekcji.

Zamierzone efekty uczenia się

Po ukończeniu studiów II st. absolwent:

W zakresie wiedzy:

- K_W01 - posiada gruntowną znajomość ogólnego repertuaru i związanych z nim tradycji wykonawczych
- K_W02 - posiada szczegółową wiedzę dotyczącą repertuaru wybranej specjalności oraz posiada wiedzę dotyczącą związanego z nią piśmiennictwa
- K_W04 - posiada wiedzę dotyczącą warsztatu badań teoretyczno-naukowych (dostęp do źródeł informacji, sposoby analizowania i syntezy danych, prawidłowego ich interpretowania)
- K_W05 - posiada wiedzę dotyczącą swobodnego korzystania z różnorodnych mediów (książki, nagrania, materiały nutowe, Internet, nagrania archiwalne itp.) oraz umiejętność samodzielnego poszerzania i rozwijania wiedzy dotyczącej swojej specjalności
- K_W06 - posiada poszerzoną wiedzę na temat kontekstu historycznego muzyki i jej związków z innymi dziedzinami współczesnego życia
- K_W07 - posiada głębokie zrozumienie wzajemnych relacji pomiędzy teoretycznymi i praktycznymi elementami studiów oraz zdolność do integrowania nabytej wiedzy
- K_W08 - posiada gruntowną wiedzę dotyczącą budowy instrumentów i ich ewentualnej konserwacji, napraw, strojenia
- K_W09 - poprzez indywidualną pracę poszerza wiedzę dotyczącą improwizacji; jeżeli improwizacja jest związana ze specjalnością i zawarta w programie kształcenia, absolwent powinien dysponować szeroką wiedzą umożliwiającą swobodną improwizację w różnych kontekstach (A+B+E)
- K_W10 - wykazuje się głębokim zrozumieniem i opanowaniem teorii pedagogiki oraz umiejętnościami jej zastosowania w praktyce, dającymi kwalifikacje do nauczania w zakresie swej specjalności na wszystkich poziomach edukacji muzycznej (A+B+D)

W zakresie umiejętności:

- K_U01 - posiada wysoko rozwiniętą osobowość artystyczną umożliwiającą tworzenie, realizowanie i wyrażanie własnych koncepcji artystycznych
- K_U02 - samodzielnie interpretuje i wykonuje utwory muzyczne w oparciu o własne twórcze motywacje i inspiracje na wysokim poziomie profesjonalizmu, zgodnie z wymaganiami stylistycznymi
- K_U03 - podczas realizacji własnych koncepcji artystycznych wykazuje się umiejętnością świadomego zastosowania wiedzy dotyczącej elementów dzieła muzycznego i obowiązujących wzorców formalnych
- K_U04 - na bazie doświadczeń związanych z studiami pierwszego stopnia potrafi wykazywać się umiejętnością budowania i pogłębiania obszernego repertuaru w zakresie swojej specjalności, z możliwością specjalizowania się w wybranym obszarze
- K_U05 - na podstawie wiedzy o stylach muzycznych i związanych z nimi tradycjami wykonawczymi, wykazuje się umiejętnością konstruowania i wykonywania spójnych i właściwych z punktu widzenia sztuki wykonawczej programów
- K_U07 - posiada umiejętność kreowania i realizowania projektów artystycznych (często w powiązaniu z innymi dyscyplinami) oraz posiada zdolność do podjęcia wiodącej roli w zespołach różnego typu
- K_U08 - kontynuując i rozwijając umiejętności nabyte na studiach pierwszego stopnia, poprzez indywidualną pracę utrzymuje i poszerza swoje zdolności do tworzenia, realizowania i wyrażania własnych koncepcji artystycznych
- K_U09 - posiada umiejętność szybkiego odczytania i opanowania pamięciowego utworów, ze świadomym zastosowaniem różnych typów pamięci muzycznej
- K_U10 - posiada umiejętność dogłębnego rozumienia i kontrolowania struktur rytmicznych i metrytmicznych oraz aspektów dotyczących aplikatury, smyczkowania, pedalizacji, frazowania, struktury harmonicznego itp. opracowywanych utworów
- K_U12 - posiada umiejętność tworzenia rozbudowanych prezentacji w formie słownej i pisemnej (także o charakterze multimedialnym) na tematy dotyczące zarówno własnej specjalizacji, jak i szerokiej problematyki z obszaru sztuki, wykazując zdolność formułowania własnych sądów i wyciągania trafnych wniosków
- K_U14 - posiada umiejętność swobodnego kształtowania muzyki w sposób umożliwiający odejście od zapisanego tekstu nutowego

- K_U17 - na bazie doświadczeń uzyskanych na studiach pierwszego stopnia wykazuje się umiejętnością świadomego stosowania technik pozwalających panować nad objawami stresu
- K_U18 - posiada umiejętność praktycznego zastosowania pogłębionej wiedzy dotyczącej szerokich aspektów pedagogiki, dającą kwalifikacje do nauczania w zakresie swej specjalności na wszystkich poziomach edukacji muzycznej

W zakresie kompetencji społecznych:

- K_K01 - jest w pełni kompetentnym i samodzielnym artystą, zdolnym do świadomego integrowania zdobytej wiedzy w obrębie specjalności oraz w ramach innych szeroko pojętych działań kulturowych
- K_K02 - inicjuje działania artystyczne w zakresie szeroko pojętej kultury (podejmowanie projektów o charakterze interdyscyplinarnym lub też wymagających współpracy z przedstawicielami innych dziedzin sztuki i nauki)
- K_K04 - posiada umiejętność krytycznej oceny własnych działań twórczych i artystycznych oraz umie poddać takiej ocenie inne przedsięwzięcia z zakresu kultury, sztuki i innych dziedzin działalności artystycznej
- K_K05 - jest zdolny do inspirowania i organizowania procesu doskonalenia umiejętności warsztatowych innych osób
- K_K08 - wypełnia rolę społeczną absolwenta studiów muzycznych dbając o dorobek, tradycje i aspekty etyczne swojego zawodu
- K_K09 - świadomie umie zaplanować swoją ścieżkę kariery zawodowej na podstawie zdobytych na studiach umiejętności i wiedzy, wykorzystując również wiedzę zdobytą w procesie ustawicznego samokształcenia

Formy kształcenia

Wykłady, zajęcia indywidualne z wykorzystaniem metody flipped classroom

Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów uczenia się

Instrument główny:

Rok	I		II	
Semestr	1	2	3	4
Punkty ECTS	11	9	18	19
Ilość godzin w tygodniu	2	2	2	2
Rodzaj zaliczenia	ekm	ekm	zal	zal
Legenda	zal – zaliczony; zst – zaliczenie ze stopniem; egz – egzamin; ekm – egzamin komisyjny			

Kryteria oceny

- warsztat wykonawczy – umiejętności techniczne
- opanowanie i zrozumienie tekstu muzycznego
- logika narracji muzycznej i odpowiednie frazowanie
- umiejętność wypowiedzi w różnych stylach i formach muzycznych
- kształtowanie dźwięku i jego jakość estetyczna
- intonacja
- stopień zrozumienia właściwego idiomu violi da gamba (umiejętności harmoniczne)
- elastyczność w stosunku do różnych strojów i odmian instrumentu
- zgodność wykonawcza z traktatami i wymogami interpretacyjnymi opisywanymi w źródłach historycznych

Pracę dyplomową na kierunku instrumentalistyka (Studia II st.) tworzą:

1. Praca artystyczna – I i II recital dyplomowy o zróżnicowanym stylistycznie programie trwającym każdorazowo 35-45 min. – występy otwarte dla publiczności.
2. Pisemna praca dyplomowa na temat zgodny z kierunkiem studiów i zaakceptowany przez Kierownika Katedry. Na ocenę pracy składają się opinia promotora i 2 recenzentów - oceniana pod względem:
 - zgodności treści pracy z tematem określonym w tytule,
 - układu pracy, struktury podziału treści, kolejności rozdziałów, kompletności tez,
 - nowatorskiego ujęcia problemu,
 - doboru i wykorzystania źródeł

- formalnej strony pracy (poprawność języka, opanowanie techniki pisania pracy, spis treści, odsyłacze),
- przydatności pracy do ewentualnej publikacji

Literatura podstawowa

1. Suity francuskie na violę da gamba z BC - I/2, II/3

A. (J.B.)Forqueray – Pièces de Viole (wyd. Minkoff, Broude Brothers, Fuzeau) lub
F. Couperin – Pièces de Viole (wyd. Minkoff, L'Oiseau-Lyre, Heugel) (min.1), ponadto
(min.1):

M.Marais – 5 ksiąg (Livre 1er – 5e) Pieces de violes: 75+142+134+87+115 utworów ujętych
w 5+8+9+7+7 Suitach (wyd. Ebner, Fuzeau), należy wybrać trudniejsze utwory (dalej w
skrótce: nwtu)

L.de Caix d'Hervelois – Pieces de Violes - 1er Livre: 4 Suites (wyd.Durand, Fuzeau), 2e
Livre: 9 Suites (wyd. Durand, Societe de Musicologie de Languedoc), 3e Livre: 4 Suites
(wyd.Minkoff, Zurfluh), 5e Livre: 3 Suites (wyd. Minkoff), nwtu

J.B. de Boismortier – Diverses Pieces de Viole op.31: 5 Suites (wyd.Minkoff, Dove House)

J.B. Cappus – Premier Livre de Pieces de Violle (brak wyd., F-Pn)

J. Morel – Premier Livre de Pieces de Violle: 4 Suites (wyd.Minkoff)

R. Marais – 1er Livre de Pieces de Viole: 4 Suites, 2e Livre: 4 Suites, nwtu

2. Utwory wieloczęściowe niemieckie lub holenderskie – I/1

• Suity:

J. Schenk – Scherzi musicali : 101 utworów ujętych w 14 Suit (wyd. Soc. Musicologie
Languedoc, Alsbach/Breitkopf), L'Echo du Danube – Sonata 3 i 4 jako Suity (wyd.Minkoff,
Das Erbe Deutscher Musik), nwtu

J. Snep - Sonates, Allemandes, Courantes....: 10 Suites (brak wyd., GB-DRc, GB-Ob)

Ph. Hacquart – 4 Suites (wyd.PRB Prod., Saraband Music)

C. Hacquart – Chelys op.III: 12 suites (wyd. Dove House)

J. Richmann – 6 Sonates (faktycznie są to Suity – zawierają części taneczne, wyd. Dove
House)

K. Höffler – Primitiae Chelicae: 12 Suiten (Das Erbe Deutscher Musik, Güntersberg), nwtu

A. Kühnel – Sonate o Partite: 4 Partite (nr.11-14)(wyd. Alamire, Fuzeau),nwtu, ewent.22
utwory z tabulatury D-Kl (części suitowe, brak wyd.),nwtu

W. Deutekom - 9 utw. (D-Kl), D. Eberlin - 10 utw. (D-Kl), D.Steffkins - 74 utw. (różne bibl.,
głównie A-ETgoëss,wyd Tree Ed.) – można zebrać w Suity

J.F. Ruhe - Suites pour Viole de Gambe et Violoncello (1 suita)(wyd. Ed. Walhall)

Anonim – Vier Brünner Suiten na gambę solo (wyd. Ed. Walhall)

Anonim (A. Kertzinger lub H.I. Biber) – Suita (sonatina d-moll) na violę da gamba I BC
(AR-Ed, Güntersberg)

• Sonaty barokowe:

D.Buxtehude – Sonata D-dur BuxWV268 (wyd. Schott)
 Anonim – Lübecker Violadagamba Solo (Sonata d-moll z BC)(wyd. Güntersberg)
 G.Ph. Telemann – Sonata D-dur na gambę solo (z Der getreue Music-Meister)TWV40:1(wyd. Bärenreiter, Sikorski, Schott, Amadeus); Soli 3. i 9. z Essercizzi Musici (Sonaty a-moll i e-moll TWV41:a6,e5, wyd. Alamire, Amadeus, Broude Brothers, Peters),
 Sonata si b magg o in la magg., Sonata in sol magg.(vl.d.g. sopr. lub bas., z Der getreue Music-Meister)TWV41:G6 (wyd.Amadeus, Bärenreiter)
 J. Pfeiffer – Sonate D-dur na gambę i cembalo obl. (wyd. Güntersberg)
 Ch. Podbielski – Sonate A-dur (wyd. Ed. Walhall)
 J.Schenk - Tyd en Konst-Oeffeningen op.II: 15 sonat (wyd. Alamire): L’Echo du Danube – Sonaty nr.1,2 (wyd. Minkoff, Das Erbe Deutscher Musik), nwtu
 J.D. Hardt – 14 Sonat na violę sopr. i BC (wyd. Charivary Agreeable)
 J.F. Ruhe – Quattro Suonate par Viola da Gamba et Fondamento (wyd. Ed. Walhall)
 J.G. Lang – Solo con violoncello, Sonata con basso, F.Ch. Neubauer – Divertimento, P.P. Sales – Cantabile con moto, Allegro con cembalo obligato, wszystkie utw. na gambettę (violę ten.)(wyd. Charivary Agreeable, Ed. Walhall)
3. J.S. Bach – Sonaty na violę da gamba i klawesyn (BWV 1027 – 1029) – II/3
4. Utwory wczesnoklasyczne na violę da gamba i basso (continuo lub obbligato) ewent. orkiestrę – I/2

• **Sonaty:**

K.F. Abel – 42 Sonaty (+3 menuety solo, w tym 1 son. solowa i 4 alternatywne z wioloncz., wyd. Ed. Ad Portam - Knape)
 F. X. Hammer – 5 Sonat na violę da gamba z tow. wioloncz. (D-SW1, wyd. PRB Prod.)
 A. Lidl – 6 Sonate à viola da gamba e violoncello (Dove House, PRB prod.)
 Ch. Schaffrath – Solo in si b magg (wyd. Ed. Güntersberg), 2 Sonate in la magg. (Ed.Güntersberg), in sol magg.(atr.) (wyd. Heinrichshofen)
 C.Ph.E. Bach – 2 Soli a Viola da Gamba col Basso in do e re magg. (wyd. Alamire, Collection CD, Güntersberg), Trio für Clavier und Gambe in sol min. (wyd. Schott, Güntersberg),
 J.G. Graun – Solo G-dur na violę da gamba i basso (wyd. Musedita), Trio F- dur na violę da gamba i cembalo obligato (wyd. Güntersberg), Sonata h-moll na violę da gamba i cembalo (wyd. Güntersberg)
 Ch. W. Podbielski – Sonate G-dur (wyd. Ed. Walhall)
 Anonim – Sonata per Viola da gamba e Cembalo (Berliner Schule)(Güntersberg, inna Dove House)
 J.G. Lang – Solo con violoncello, Sonata con basso, F.Ch. Neubauer – Divertimento, P.P. Sales – Cantabile con moto, Allegro con cembalo obligato, wszystkie utw. na gambettę (violę ten.)(wyd. Charivary Agreeable, Ed. Walhall)

• **Koncerty:**

J.G. Graun – 5 koncertów z ork.: a-moll (Willer22, PL-Kj), A-dur (Willer 99,D-DS), A-dur (Willer95, D-DS), D-dur (Willer77, D-DS), F-dur (Willer149, PL-Kj)

5. Utwory o rozwiniętej grze polifonicznej i akordowej kształcące u adepta pełne zrozumienie właściwego idiomu violi da gamba – II/3:

• **Fugi :**

J. Schenk – Scherzi musicali: nr.66 Overture, nr.77,78 Capriccio e Fuga, nr.90, 91
Preludium e Overture, nr.95 Fuga
C. Höffler – Primitiae Chelicae: Fugi w Suicie I i XI
K.F. Abel – Fuga z 29 Soli (wyd. Alamire, Dove House, Ed. Ad Portam – Knapie)
M. Marais – 2e Livre nr.110 Fugue Gay, 3e Livre nr.90 Fugue Gaye
Ch. Dolle – Pieces de Viole oe.II – 1re Suite cz.6 Fugue (wyd. Minkoff)
J. Morel – 1er Livre de Pieces de Violle: Suite troisieme cz.9 Fugue
Ewentualne utwory współczesne np. K. Pyzik – Fugi w Suicie IV i VI na gambę solo

• **Chaconny i Passacaglie o bogatej harmonicznie fakturze np.:**

J. Schenk – Scherzi musicali: nr.19 i 76; Tyd en Koenst-Oeffeningen: Sonata XV – ostatnia część

M. Marais – Livre 2e: nr. 64, 82, 124, Livre 3e: nr.112, Livre 4e: nr.22, Livre 5e: nr.56, 83
A. Forqueray – Pieces de Viole : 2e Suite – Chaconne. La Buisson, J.B. Forqueray: 3e Suite – Chaconne. La Morangis ou La Plissay (wyd. Minkoff, Broude Brothers, Fuzeau); L. de Caix d'Hervelois – 1er Livre: nr.46, 2e Livre :nr.79, ewent. w wersji na gambę z BC 4e Livre nr.20 (wyd. Zurfluh)

- **Utwory o nazwie Guitarre, Mandoline lub Luthèe np.:** M. Marais – 3e Livre nr.107, 4e Livre nr.85, L. de Caix d'Hervelois – 1er Livre str.40, 5e Livre str.30, R. Marais – 1er Livre: Quatrieme Suite, cz.7; A. Forqueray: Deuxieme Suite, cz.2;
- **Inne utwory z gęstą harmonią np.** preludia (często A. Kühnel, K. Höffler, L. de Caix d'Hervelois, A. Kühnel, Ch. Dolle i J. Morel, czasem J. Schenk, M. Marais, R. Marais i J.B. de Boismortier), lub o 1 wzorze motywicznym: K.F. Abel – Solo nr.22 ; Capriccia (np. J. Schenk – Scherzi: nr.72, 77; L. de Caix d'Hervelois – 2e Livre str.50), wstępne Sonaty (np. Schenk – Scherzi, nr.27, K. Höffler Primitiae Suita XI, cz.1), niektóre Adagia lub Larga w Sonatach (np. u Schenka), Alla breve (zawsze polifoniczno-akordowe u Schenka), Allegra i Presta imitacyjne w Sonatach (np. Schenk – L'Echo du Danube: 1 Sonata cz.5, 4 Sonata cz.2, 4; 6 Sonata, cz.2; bardzo często u A. Corellego w transkrybowanych Sonatach op.5), części taneczne z gęstymi akordami (np. Gigue u A. Kertzingera/H.I. Bibera)
- **Francesco da Milano** – Intavolatura de viola overo lauto, libro 1mo e 2do: 22+33 utwory (wyd. Minkoff) – gra pizzicato
- **Ewentualne transkrypcje polifonicznych utworów** (skrzypcowych, wiolonczelowych, a nawet klawesynowych J.S. Bacha)

6. Utwory XX-wieczne i współczesne – I/1:

Utwory wydane przez PRB Production, np. D. Loab – Six Fantasias on Sephardic Melodies

Utwory wydane przez inne wydawnictwa, np. R. Dolmetsch

Utwory pozostające w rękopisach np. K. Pyzik, J. Tiensu, K. Wessel, H. Vega, F.

Aufgenanger, M. Chołoniewski, Sz. Tesarowicz

Utwory ze źródeł internetowych

Utwory na dowolną obsadę, np. graficzne, jak R. Haubenstock-Ramati, A. Logothetis, B. Schaeffer

7. Gra continuo akordami na bazie traktatu C(hristoforo) S(ignorettiego) Modo, o sia Regole per accompagnare il Basso continuo per la Viola da Gamba (wyd. Fuzeau) i obserwacji partii wioli da gamba w kantatach J.Ph. Rameau (*Les amants trahis*), kantatach (*Tra le fiamme*) i oratoriach Händla (*La resurrezione*), można wybrać dowolne utwory – I/1

8. Czytanie a vista i wykonywanie utworów z tabulatur (wszystkich typów: francuskiego, włoskiego, neapolitańskiego i niemieckiego) – I/1:

- **W stroju plaine (viol)** way: ffeff, tabulatury: włoska, neapolitańska i niemiecka:

Francesco da Milano - patrz poprzedni punkt, tab. włoska i neapolitańska

S. Ganassi – *Regola rubertina* (wyd. Forni, Lienau), tab. włoska

H. Judenkünig – *Ain schone kunstliche underweisung* (wyd. Mönkemeyer), tab. niemiecka

J. Weltzell – *Manuskrypt Munich Univ.718* (brak wyd.), tab. niemiecka

H. Gerle – *Musica und tablature...* (wyd. Minkoff), tab. niemiecka

- **W stroju ffeff tabulatury francuskie:**

T. Hume - *The First Part of Ayres: 98 utworów; Poeticall Musicke: 20 utworów* (możliwa wersja solowa, wyd. Scholar Press)

Manchester Lyra Viol Book: nr. I/1-27 ewent.nr II/1-4 (ffefh) (R. Sumarte, S. Goodal, Mr Elliot Oxon., W. Young, T. Woodson, G. Gerrarde)(wyd. Peacock Press)

J. Kremberg – *Musikalische Gemüts=Ergötzung: Arie w stroju ffeff* (brak wyd., PL-Kj, A-Wgm, B-Bc, DK-Kk, GB-Lbm, NL-DHgm, US-NYp)

Le Sieur De Machy – 4 Suity w wersji tabulaturowej (wyd. Minkoff)

The Goëss Manuscripts (Ebenthal Tabulaturen)- 3 zbiory- wybrać utwory w stroju ffeff (wyd. Tree Ed.)

Tabulatura z Paryża F-Pn Res.1111 – wybrać utwory w stroju ffeff (wyd. Minkoff)

- **Odczytywanie i wykonywanie utworów z tabulatur na lyra viol** (lyra way, lyra fashion) - obowiązkowe jest opanowanie 5 strojów nie przerabianych na studiach I stopnia: bandora sett (leero, lyra way): fefhf, french sette (common tuning sharp, Banaster's way): efdef, Drews tuning: efffe, Lancashire pipes lub bag pipes: fhn lub h/fh, wybrany strój typowy tylko dla J. Kremberga: ffeff, dfefh, fgdfh, fgdfh, efdhf, ffdef, lub inny mniej używany, do egzaminu wystarczy przygotowanie 3 strojów dowolnie z nich wybranych

T. Hume – *The first part of Ayres* – wybrać utwory w stroju fefhf (wyd. Scholar Press)

A. Ferrabosco – *Lessons* : wybrać utwory w stroju fefhf (wyd. Facsimile New York)

J. Playford (ed.) – *A Musicall Banquet* – wybrać utw.(7) w stroju fefhf (wyd. Peacock Press)

Manchester Lyra Viol Book: nr.III/1-15 (fefhf)(Mr. Anthony, A. Ferrabosco, G. Gerrarde,

J.Sherlie, T. Martine, W. Kiplake, G.Willis), nr.X/1-11 (efdef)(J. Jenkins, R. Sumarte),

nr.XXI/1-9 (efffe)(S. Goodal, T. Woodington, R. Sumarte, H. Read, G. Hudson, Ch. Simpson, S. Ives jun.), VII/1-6 (fhn)(anon.), VIII/1 (h/fh)(anon.)(wyd. Peacock Press)

J.Kremberg – wybrać utwory w pożądanym strojach

The Goëss Manuscript, Tabulatura z Paryża , Narcissus Marsh's Lyra Viol Book (wyd. Severinus) – wybrać utwory w potrzebnych strojach

- **Odczytywanie utworów z tabulatur nutowych G. Fingera** np. Sonata quinta GB-Ob. D.249 (brak wyd.), lub duetów na 2 gamby, np. Suite in e-minor (wyd. Dove House)

9. **Utwory rozwijające warsztat techniczny w aspekcie melodycznym** (nwtu)(min.3 div. lub dim –

I/1, II/3.):

- Diminucje włoskie na violę bastarda (też mniejsze viole): G. dalla Casa – Il vero modo di diminuir (10 utworów)(wyd. Fuzeau, Forni, London Pro Musica), G. Bassano – Ricercate passaggi... (wyd. R. Erich – Ital. Diminutionslehre), Motetti, madrigali... (niektóre wyd. w Italienische Diminutionen, Amadeus), R. Rogniono – Passagi per potersi (4 utwory)(wyd. Indiana University Press, Fuzeau), A. Virgiliano - 3 utwory (wyd. SPES, Fuzeau, London Pro Musica), F.M. Bassani – Lezioni de contrapunto (5 utworów) (wyd. w J. Paras – patrz niżej), V. Bonizzi – Alcune opere...(9 utworów)(wyd. SPES); F. Rognoni – Selva de varii pasaggi... (3 utwory)(wyd. Forni, London Pro Musica, Fuzeau), G. B. Spadi – Libro de passaggi... (brak wyd., m. in. PL-Kj), Anonim z GB-Ob (10 utw.)(1 utw. Alfonso wyd.VdGSP), z D-Bmal olim PL-WRuMs mus 114, 115 (brak wyd.). Warto używać współczesnych wydań z wieloma kompozytorami diminucyjnymi: Italienische Diminutionen (wyd. R. Erig, V. Gutmann, Amadeus), J. Paras - The Music for Viola Bastarda (Indiana University Press) tutaj też po 1 utw. F.Lambardo/G. de Macque, A. Notari, B. de Selma
- Angielskie divisions (min.2): Ch. Simpson – The Division Viol(ist): 11 utworów (wyd. Curwen, Broude Brothers, Katzbichler, King's Music, Les Cahier du Tourdion, Schirmer, Hofmeister), ew. 12 divisions z różnych bibl. ang. i US-NYp 1 wyd. w tabulat. VdGSP), nwtu; D. Norcombe – 35 Divisions z różnych bibl. ang. i amer.(9 wyd. w PRB Production); H. Butler – 13 Divisions (AR-Edition), nwtu, A. Poole – 5 Divisions (wyd. Musedita); ponadto dobrze korzystać ze zbioru 19 Divisions z GB-Lcm (różni autorzy, wyd. Charivary Agréable Publ.)
- Gamy durowe i molowe (także w tercjach i sekstach) i pasaże we wszystkich tonacjach 4-oktawowe z różnym smyczkowaniem i artykulacją

10. **Wykonanie na violone małym w stroju GG-C-F-A-d-g, dużym DD-GG-c-e-a-d** (wyjątkowo kontrabasie wiedeńskim FF-AA-D-F#-A) przynajmniej 1 dowolnego utworu solowego – I/2, np.:

Giovannino del Violone – 2 Sonaty: F-dur i a-moll (Yorke Edition)

G. Frescobaldi – 7 Canzoni per basso solo (wyd. SPES, Doblinger)

V. Bonizzi – patrz: diminucje

G. Colombi – Toccata, Tromba, Partite sopra il basso di Ciaccona, Giga (wyd. Musedita)

G.B. Vitali – Partite sopra diverse Sonate (10 utworów)(wyd. Musedita)

F. Ruffo – Sinfonia a violone solo (może też inne utwory tytułowane viola lub basso w zbiorze ze

- S-Skma, brak wyd.)
 Ewentualne transkrypcje np. fagotowe koncerty A. Vivaldiego
 Ewentualne utwory w duecie, np. D. Buxtehude - Sonata na gambę i violone), G. Frescobaldi -
 Canzoni per 2 bassi, duża ilość utw. G. Colombiego na skrzypce i violone
 Utwory na kontrabas wiedeński – vide załącznik „
- 11. Na każdym egzaminie powinno się wykonać również utwór dowolnie wybrany przez kandydata –**
 I/1,2, II/3,4

Literatura uzupełniająca

Czasopisma – The Viol (kwartalnik VdGS of Great Britain), wcześniej kwartalnik Newsletter, rocznik Chelys, Journal of VdGS of America, Viola da Gamba Mitteilungen

Książki (ogólne, historyczne i lutnicze): J. Bacher – Die Viola da Gamba (Bärenreiter), L. Becker – La viole de gambe(Paris), J. Boer, G. van Oorschot – A viola da gamba miscellany (STIMU), H. Bol – La basse de viole du temps de Marin Marais et d’Antoine Forqueray (A.B. Creighton), J.L. Chambonier – Jouer et apprendre la viole de gambe (Heugel), (red.) Ch. Coin, S. Orlando – A Viola da Gamba Miscellanea (Univ. Limoges), N. Dolmetsch – The Viola da Gamba, Its Origin and History... (Hinrichsen), A. Einstein – Zur deutschen Literatur für Viola da Gamba im 16. Und 17. Jh. (Sändig), F. Flassig – Die solistische Gambenmusik in Deutschland im 18. Jahrhundert (Cuvillier), J. Focht – Der Wiener Kontrabass (H. Schneider), V. Gutmann – Die Improvisation auf der Viola da gamba in England im 17 Jh. und ihre Wurzeln im 16 Jh. (H. Schneider), N. Harders – Die Viola da Gamba und Besonderheiten ihrer Bauweise (Das Musikinstrument), G.R. Hayes – The viols and other bowed instruments (New York), B. Hoffmann – Viola da gamba (L’Epos), P. Holman – Life after Death (Boydell&Brewer), A. H. König – Die Viola da Gamba, Anleitung zur Studium (PPV Medien), A.H. König – Die Viola da Gamba (Bochinsky), F.E. La Barre – The treble viol , C. Meints Caldwell – Tha Caldwell Collection of Viols, S. Orlando, Ch. Coin – The Italian Viola da Gamba (Univ. Limoges), M. O’Loghin – Frederick tha Great and his musicians, A. Otterstedt – Die Englische Lyra-Viol...(Bärenreiter), A. Otterstedt, I. Pecevsy – Viennese Tuning (internet), H. Reiners - The Viol (wyd. Bärenreiter), J.A. Sadie – The bass viol in French Baroque chamber music (Cornell University), B. Schwendowius – Die solistische Gambenmusik in Frankreich von 1650 bis 1740 (Kölner Beiträge), E. van der Straeten – History of Violoncello, the Viol da Gamba...(London), M. Strümper – Die Viola da Gamba am Wiener Kaiserhof (H. Schneider), Viol Webster,s Timeline History 1101-2007, Viola da gamba und Viola da Braccio Symposion Herne 2002 (Katzbichler), I. Woodfield – Tha Early History of Viols (Cambridge University)

Przewodniki i książki o interpretacji: Associated Board of the Royal S.of Music – A performers guide to music of the Baroque period, D. Bartel – Handbuch der musikalischen Figurenlehre (Laaber), Musica Poetica (Univ. of Nebraska), U. Brenning – Konzertführer Barock (Atlantis Musikbuch.), A. Crum, S. Jackson – The Complet Guide to Playing the Treble, Tenor and Bass Viol (Early Music Series), M. Cyr – Performing Baroque Music (Ashgate Publ.), Th. Dart – The interpretation of music (Hutchinson’s University L.), R. Donington – The interpretation of early music (Faber and Faber), The performers Guide to Baroque music (C. Scribner’s Sons), - Baroque Music, Style and Performance: A Handbook (Norton), – String playing in Baroque music (C. Scribner’s Sons), - The instruments of

music (Methuen), F. Dorian – The history of music in performance (Norton), J. Kite – Powell – A Performer's Guide to 17 century Music (Indiana Univ.), F. Neumann – Essays in performance practice, - New essays...(UMI Research Press), F. Neumann, J. Stevens – Performance practices of 17 and 18 centuries (Schirmer), C.V. Palisca – Baroque music (Prentice-Hall), M. Panofsky –The New Bass Viol Technique (PRB Prod.), J.C. Veilhan – The rules of musical interpretation (Leduc)

Leksykony: B. Hoffman – Catalogo della musica solistica e cameristica per viola da gamba (Antiqua), G. Dodd – Thematic Index of Music for Viols (I-VII Instalment)(VdGS of Great Britain), ewent. lista utw. w F. Flassig – Die solistische Gambenmusik in Deutschland im 18. Jahrhundert (Cuvillier)

Traktaty – Viole de Gambe, Méthodes et Traites, Série I, France 1600-1800; Série IV, Italie 1600-1800 , vol. I-IV (wyd. Fuzeau), Ch. Simpson – The Division Viol, - A compendium or introduction to Practicall Music (BiblioBazaar), T. Mace – Musick's Monument (wyd. Editio du centre national de la recherché scientifique) i in.

Język wykładowy

Polski, możliwość prowadzenia w innych językach: niemiecki, angielski

Imię i nazwisko wykładowcy

mgr Kazimierz Pyzik